

Tağı Məşədi Mahmud oğlu İsmayilov 1887-ci ildə Naxçıvanın Şərur mahalının Çomaxtur kəndində anadan olmuşdur. Onun Xorasan Ali Ruhani məktəbində təhsil almış atası Məşədi Mahmud İsmayil oğlu dövrün uzaqgörən və mütərəqqi şəxsiyyətlərindən idi. O, yalnız Naxçıvan elində deyil, Cənubi Azərbaycanın bəzi şəhərlərində (Xorasan, Təbriz, Xoy və Maku) yaşadığı dövrün mütərəqqi fikirli maarifçi ziyalıları ilə yaxından dostluq etmişdir. Məşədi Mahmud ali ruhani təhsilli olsa da, onun Avropasayağı dəbdə geyiminə işarə ilə tanıyanlar hörmət və ehtiram əlaməti olaraq ona "Zaqranıçı Mahmud" deyərmişlər. Heç də

tə-
sa-

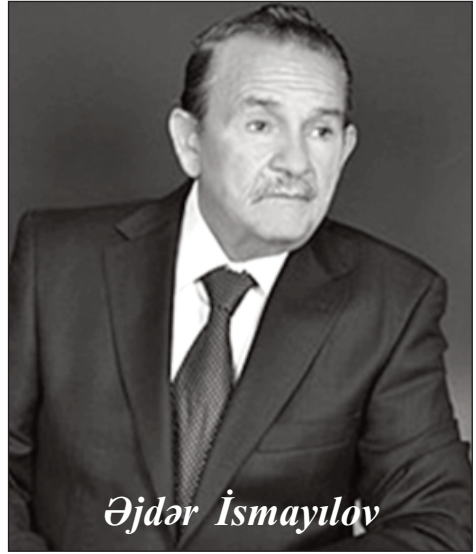
Tağı İsmayilov

və bu döyüşlərdə Tağı İsmayilov böyük qəhrəmanlıq nümunələri göstərmişdir.

Bununla bərabər 1920-1922-ci illərdə Abbasqulu bəy Şadlinskiyin "Qırmızı tabor"un komandirlərindən, "Axırıncı aşırım"ı aşmış bir ərən idi.

Həmçinin o, Sovet dövründə bank, kooperasiya və taxıl tədarükü kombinatı strukturlarının təşkilatçılarından və rəhbərlərindən olmuş,

1927-ci ildə keçirilən Azərbaycan kənd təsərrüfatı kooperasiya birliyinin 1-ci qurultayına, 1929-cu ilin yanvar ayında Moskvada keçirilmiş SSRİ kənd təsərrüfatı bankının kredit işçilərinin III ümumittifaq

Əjdər İsmayilov

Axrıncı aşırımını aşan ərən

düfə deyildi ki, Məşədi Mahmud azyaşlı Tağını Çomaxtur kəndində olan molla məktəbinə deyil, inqilabçı baxışlarına görə Qafqaza sürgün edilmiş maarifçilərdən olan Vanya Petroviçin qonşu Yengicə kəndində yenicə təşkil etdiyi "rus -tatar" ("rus-azərbaycan") məktəbinə qoymuşdur .

Tağı ilk gündən şagird qabiliyyəti və cəsarəti ilə müəlliminin diqqətini çəkmiş, o, bu məktəbdə rus dilində üç il təhsil almışdır. Rusiyada baş verən inqilabı hadisələrdən danışan Vanya Petroviç Tağının mənəvi aləminə ciddi təsir edir, onda yeni dünyagörüşü formalaşdırır.

Rusiyaya qayıtmalı olan Vanya Petroviç bu müddətdə hörmətini qazanmış Məşədi Mahmuda yaxın adamlarının biri ilə Məşədi Mahmuda sifariş yollayır: "Tağıdan nigaran qalma, o,mənimlə bizə - Armavirə gedir." Tağının Armavirdə Vanya Petroviçin inqilabçı dostları ilə tanışlığı onun həyat tarixçəsində haqsızlığa, ədalətsizliyə, mövcud quruluşun qəddarlığına qarşı mübarizə səhifəsi açır.

O, Şimali Qafqazda Armavir dəmir yol çəkilişində desyatnikliyə, mühəndis köməkçisi vəzifəsinə qədər yüksəlir və (səhifədə təqdim edilən foto şəkil həmin dövrə aiddir) 1902-ci ildə Naxçıvan-İrəvan dəmir yolunun inşasında iştirak edir. Tağı Rusiyanın hərbi qüvvə və texnikasını daşımaq üçün çəkiləcək Şaxtaxtı-Maku-Bəyazid dəmir yolunun tikintisində işləyərkən əsgərlər arasında təbliğat işi apararaq, "Şaxtaxtı fəhlə, kəndli və əsgər soveti"nin yaradıcılarından (1917), 1918-1919-cü illərdə Şərur mahalına basqın edən daşnaklara qarşı döyüşçü dəstələrinin təşkilatçılarından biri olmuşdur.

Eyni zamanda o, Şərur mahalının kəndlərini erməni quldurlarından təmizləyən türk hərbi hissələrinin tərkibində həmkəndlilərindən ibarət könüllü döyüşçü dəstələrində vuruşmuş, Xok kəndi altında daşnak ordusuna son zərbənin endirilməsində göstərdiyi igidliyə görə "Türk çapı" adlanan silah və qəbzəsi qiymətli daşlarla bəzədilmiş gümüş xəncərlə təltif edilmişdir. Onun komandiri olduğu partizan dəstəsi 1920-ci il iyulun 28-də Dərələyəz dərəsindən Şərur mahalına hücum edən daşnak quldur dəstəsinə qarşı döyüşlərdə xüsusilə fərqlənmiş

qurultayına həlledici səsə nümayəndə seçilmişdir.

Tağı İsmayilov 25 yanvar 1939-cu ildə SSRİ Xalq Tədarükü Komissarlığının qərarı ilə "əlaçı tədarükçü", "taxılçılıq və çovdarçılıq sənayesinin əlaçısı" və SSRİ tədarükçülüynünün qurucu əlaçısı" - döş nişanı ilə təltif edilmişdir.

Böyük Vətən müharibəsi illərində arxa cəbhədə fədakar əməyinə, sərəncamında olan taxıl ehtiyatlarını yaxşı və itkisiz saxladığına görə (onu da qeyd edək ki, Şimali Qafqazın faşistlərdən qaçırılan taxılların çoxu Noraşen taxıl anbarında saxlanılırdı) Tağı İsmayilov 1943-cü il fevral ayının 22-də əvvəlcə SSRİ Xalq Tədarük komissarlığının "Əlaçı tədarükçü" döş nişanı ilə, sonra isə SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 1946-cı il 24 iyun tarixli fərmanı ilə "1941-1945 illərin Böyük Vətən müharibəsində rəşadətli əməyə görə" medalı ilə təltif edilmişdir. Vicdanla xidmət etdiyinə görə Tağı İsmayilovun əməyi "Şərəf nişanı" ordeninə laiq görülmüşdür.

"Axırıncı aşırım"ı aşmış ərən- Tağı İsmayilov 1958-ci ilin iyun ayının 4-də doğulduğu Şərurunda gözlərini bu həyata əbədi yumur. Onun keşməkeşli, neçə müharibələr görmüş həyatı həmin gün bitir. Belə insanlar gerek 100 yaşayaydı. Daha 50 il də bizə lazım olardı belə insanlar. Lakin, ölmür vəfa etmədi. Nə olsun ki?. Dünyanın sonu deyil. Onun yerini verməyə də, onun yolu ilə gedən Əjdər İsmayilov bizə lazımdır və həmişə də lazımlı şəxsiyyət olacaq. Amma, Həsən İsmayilov yaşasaydı bizə daha da çox şey öyrədərdi. Heyf, onun gənc həyatı 1940-cı ildə müharibədə bitdi. Həmin gündən Tağı müəllim İkinci Dünya Müharibəsində döyüşdü.

Deyə bilərəm ki, biz İsmayilovlardan çox şey öyrənmişik, çox şey öyrənirik, hələ çox şey də öyrənəcəyik.

Tağı İsmayilov isə Azərbaycanın və Türk dünyasının qorxmaz ərəni olaraq qalacaq. Onun qəhrəmanlıq dastanı Naxçıvanın simvoluna çevriləcək. Tağı İsmayilov həm əsgər, həm də əsgər atası, şəhid atası olaraq yaddaşlardan silinməyəcək!

Tağı İsmayilov- Şanlı yolun şan qazanan yolçusu!

05.03.2020

Səhifəni hazırladı: gənc yazar

Nəsiboğlu, Sevindik